

Medier i alternativt selvsving

Skrækhistorier om alternative behandlere fylder meget i medierne, og mange mener, at lovgivningen bør strammes. Det er imidlertid også en kritik af alternativ/komplementær behandling generelt, og her er læger og andre indædte modstandere stort set de eneste, der kommer til orde. Men forskning og dokumentation er desværre ikke i fokus.

Vi har gennem årene set en række eksempler på at læger ikke alene har begået fejl, men også handlet uetisk. Her har samfundet naturligvis grebet ind med de sanktioner, lovgivningen giver mulighed for.

I løbet af 2018 og 2019 har medierne afdækket en række eksempler på, at alternative behandlere har handlet uetisk, når det gælder kræftbehandling. Her har det været svært at sætte ind med sanktioner, da lovgivningen tilsyneladende er mangelfuld.

Både læger og politikere mener, at dette bør stoppes og at lovgivningen bør strammes. Ingen har modsat sig dette ønske, og flere af de alternative behandleres organisationer har bakket op. Så skulle den ged være barberet.

Men nej – historierne om de uetiske behandlere, der befinder sig helt ude i hampen, er gået viralt. De har uden konkurrence gennem mere end et år fyldt det meste af medie billedet hvad angår alternativ behandling. Og det bliver sikkert ved.

Blomstrende retorik

Historierne har optrådt sammen med en lang række indlæg, fra især læger, med advarsler og kritik – ikke af de galninge, der siger de kan kurere kræft, men af komplementær/alternativ behandling i al almindelighed. Det kan man se fx i Berlingske, i Politiken og på Twitter, hvor den blomstrende retorik har overhalet de videnskabelige argumenter indenom. For eksempel kan man læse følgende:

- Du vil kunne lave den samme forskning om tandfeer. Du kan ikke bevise, at de er der, men du kan heller ikke modbevise det. *Jan Lindebjerg, læge.*
- Den okkulte kynisme får alt for let spil. Det svarer til at indføre en statsautorisation af voodoo. *Pierre Collignon, debatredaktør, Berlingske.*
- "Hvad kalder man alternativ medicin, der virker? Medicin! For enten virker det, og så er det ikke alternativt. Eller også virker det ikke, og så er det ikke et alternativ til medicin." *Stinus Lindgreen, sundhedsordfører (R).*
- Der er mange eksempler på ulykkelige forløb med alternativ behandling. *Andreas Rudkjøbing, Lægeforeningens formand.* Hvor ved han det fra? Der er ingen dokumentation bag udsagnet.

Store medier afviser uenig læge

En besindig læge, der er uenig med sine kolleger og via medierne ønskede at mane til besindighed, fik sin kronik afvist af fire store medier, inden Information valgte at bringe den. Afvist af netop de medier, som beredvilligt gennem et år har lagt spalter til en lang række udokumenterede og svulstige udsagn fra bl.a. læger og meningsdannere (se ovenstående citater).

Dette er et besynderligt og uskønt forløb, som ikke klæder vores demokrati. Man kan være uenig med de læger og politikere, der har ført an i kampagnen mod alternativ behandling, men ansvaret ligger i bund og grund hos de medier, der er gået fuldstændig i selvsving. Deres mangel på alsidighed, kildekritik og proportionssans gør mig næsten flov over at sige, at jeg er uddannet journalist.

I november kulminerede så "kampagnen" med lægernes forslag om at oprette et *Vidensråd om alternativ behandling*. Lægeforeningen og Danske Patienter angiver to mål med forslaget: *Patientsikkerhed og mere viden*.

Vi kan sagtens opnå begge dele uden et vidensråd. Vi har i forvejen masser af viden og fagfolk, der kan dele ud af den. Vi har også den nødvendige lovgivning, som dog sikkert skal strammes på nogle punkter.

Men Lægeforeningen mener altså pludselig, at der skal oprettes et råd, og at der for offentlige midler skal forskes i alternativ behandling, idet man vil "dokumentere mulige effekter og risici". Det er unægtelig nye toner, da lægerne hidtil har været negative, både over for et videns- og forskningscenter og mht. øremærkede midler til forskning i komplementær behandling.

Lægernes pludselige interesse er dog næppe tegn på en kovending, men udtryk for et ønske om selv at kunne styre statens politik vedr. alternativ behandling. Med et statsligt vidensråd, hvor lægerne er garant for fagligheden og Danske Patienter repræsenterer borgerne, vil det nemlig være nemt at nedlægge både registreringsordningen for alternative behandlere (RAB) og Styrelsen for Patientsikkerheds Råd vedrørende Alternativ Behandling, og det vil med garanti ikke være politisk muligt at oprette et egentligt videns- og forskningscenter. Hele tre fluer med ét smæk.

Mange initiativer

Måske handler hele balladen slet ikke om uetiske behandlere, der påstår de kan kurere kræft. Måske er det "bare" et led i noget mere generelt. Der sker nemlig meget på dette område, udover Lægeforeningens initiativ:

- Berlingskes dækning af emnet i 2018-19 har karakter af en kampagne, hvor avisen systematisk har bragt en række skrækeksempler om uetiske alternative behandlere. Disse er derpå blevet kommenteret af læger, som bruger dem som afsæt for at advare mod komplementær behandling generelt. Avisen har ikke anvendt forskningsdata og har ikke forsøgt at tilstræbe neutralitet ved også at interviewe nogle fagfolk, der har en anden holdning end de nævnte læger.

- På Twitter og Facebook har et par "influencers", Stinus Lindgreen og Morten Elsøe, gennem flere år forsøgt at nedgøre komplementær behandling, og Stinus Lindgreen er i mellemtiden blevet sundhedsordfører for de radikale.
- "Læger formidler" har på Facebook og Twitter kørt en kampagne med advarsler mod alternativ behandling. De har desuden i deres podcast "Sundhedsjunglen" sat kritisk fokus på komplementær behandling, med to læger og en journalist som medvirkende.
- En international kampagne mod komplementær behandling er henvendt til sundhedsfaglige i Europa, "Europe Against Pseudo Science". Den er i Danmark videreformidlet af influenceren Morten Elsøe.
- DR P1 har i programserien "Sygt nok" (med en læge som studievært) tre gange haft komplementær behandling som tema - her medvirker dog enkelte kilder, der har faglig indsigt og erfaring mht. komplementær behandling.

Man kan altså ikke just sige, at komplementær behandling er et overset fænomen. Der er bare ét problem: Langt de fleste, der kommer til orde i medierne, er Lægeforeningen og andre, der fremstiller emnet i et unuanceret negativt lys. Man skulle næsten tro, at medierne har indgået en hellig alliance med selvsamme aktører, idet deres dækning er ensidig og blottet for forskningsmæssig indsigt.

Det er synd for befolkningen, der gerne ser, at læger og alternative behandlere begynder at snakke sammen. Og det er ikke mindst et problem for demokratiet, at medierne ikke formidler en debat, men kun er et talerør for bestemte sundhedspolitiske interesser.

© Jesper Odde Madsen 2020.

Journalist og uafhængig konsulent med speciale i komplementær behandling. Har bl.a. arbejdet for Videns- og Forskningscenter for Alternativ Behandling og Sundhedsstyrelsen, samt deltaget i CAMbrella, et EU-projekt om komplementær behandling i Europa.